

Είχα τη χαρά να γνωρίσω το Ρένο Αποστολίδη ανήμερα του Αγίου Ανδρέα, 30 Νοεμβρίου του 2003, στο σπίτι του κοινού φίλου μας, Ανδρέα, τον οποίον πλειστάκις αναφέρει στο βιογραφικό “Ουλάν Μπατόρ”.

Κάποια χρόνια νωρίτερα είχα διαβάσει μια ειδική έκδοση περιοδικού αφιερωματική στον Μιλτιάδη Έβερτ. Ανάμεσα στα πάρα πολλά, που είχαν δημοσιευτεί όχι ιδιαιτέρως κολακευτικά για τον πρώην υπουργό, Δήμαρχο Αθηναίων, αρχηγό της Ν.Δ. και παρ' ολίγον πρωθυπουργό, είχε μείνει χαραγμένο στην μνήμη μου ένα περιστατικό, που αναφερόταν στα παιδικά χρόνια του. Η μητέρα του πολιτικού, έχει καλέσει τον Ρένο για ιδιαίτερα και μετά από λίγα μαθήματα, όπως κάθε γονιός ρώτησε το δάσκαλο για την πορεία του, για να λάβει την απάντηση: *“Κυρία Έβερτ το παιδί δεν παίρνει μερεμέτι”*.

Αφού λοιπόν μας σύστησαν, συζητήσαμε διάφορα, ακολούθως τον ρώτησα πόσο ακριβής ήταν εκείνη η περιγραφή για να λάβω την απάντηση ότι ήταν ακριβέστατη. Επεκτάθηκε βέβαια σε αρκετά άλλα, εξ' ίσου όχι και τόσο κολακευτικά για τον, τότε, ενεργό ακόμα, πολιτικά, Έβερτ.

Μου είχε κάνει εντύπωση, η διαύγεια του Ρένου, η ικανότητά του να θυμάται γεγονότα, ημερομηνίες, πρωταγωνιστές, παρά το γεγονός ότι ήταν, παρά τρεις μήνες, 79 ετών. Για την ευφράδειά του, την άνεση να γοητεύει τον συνομιλητή, ούτε λόγος.

Ατυχώς, εκείνη η πρώτη ήταν και η τελευταία φορά που βρεθήκαμε. Μόλις 110 μέρες αργότερα εγκατέλειψε τα εγκόσμια χτυπημένος από βαρύ εγκεφαλικό επεισόδιο, οκτώ μέρες αφού είχε διαβεί το κατώφλι για τα 80 χρόνια.

Σχεδόν μια δεκαετία αργότερα,

το “Ουλάν Μπατόρ” βρισκόταν, ογκώδες, πάνω στο στρόγγυλο τραπέζι, και η καλή παρέα, σ
υζητούσε
ένα καλοκαιρινό απόγευμα
του Οκτώβρη,
στην βεράντα του σπιτιού λίγα μέτρα μακρύτερα από την απαστράπτουσα θάλασσα. Η
κουβέντα περιστράφηκε τόσο στο περιεχόμενο, όσο στον συγγραφέα. Συνομιλώντας
λοιπόν με
εκείνο το πρεσβύτερο ζευγάρι, που γνωριζόταν από τα χρόνια της νιότης του με τον
συγγραφέα, εισέπραξα δυο απόψεις. Την αυστηρότερη της κυρίας, η οποία μνημονεύεται και
στο πόνημα, με τρόπο κάθε άλλο παρά αρνητικό και του κυρίου που υπήρξε σαφώς πιο
συγκαταβατικός.

Τούτων προηγηθέντων, η ανάγνωση του «Ουλάν Μπατόρ» έμοιαζε μονόδρομος, όπερ και
εγένετο. Περίεργες συμπτώσεις. Δανείστηκα το βιβλίο (πρώτη έκδοση του Νοεμβρίου '99)
στις 28 Οκτωβρίου, αρχίζα να το διαβάζω μόλις μπήκε ο Νοέμβρης και έφθασα στην
τελευταία 590^η σελίδα του, προς το τέλος του μήνα. Έτσι σήμερα, λίγο πριν τις 30
Νοεμβρίου, του Αγίου Ανδρέα, δέκα χρόνια μετά την πρώτη και τελευταία συνάντηση με τον
συγγραφέα, γράφω τούτες τις λίγες λέξεις, σαν ένα καλό μνημόσυνο!

Στο προκείμενο τώρα. Η ζωή του Ρένου Αποστολίδη, ήταν ολότελα διαφορετική από τις
συνηθισμένες της εποχής του, καθώς και από τις σημερινές. Τούτο φροντίζει να το τονίζει
με τη χειμαρρώδη γραφή του. Από αυτόν το χειμαρρο, παρασύρονται πολλοί, ειδικά όσοι
στάθηκαν εμπόδιο στο τρόπο ζωής και την ιδεολογία του συγγραφέα, ο οποίος
απροκάλυπτα παίρνει θέσεις και δεν φειδεται επωνύμων, τίτλων, κοινωνικών θέσεων.

Σταχυολογώ:

“...μπουρδολόγο, ψευτοαρθρογράφο των επαρχιώτικων σαλονιών μας” αποκαλεί τον Γ.Α.Β.,

τη δε περιώνυμη "ανοικτή επιστολή" προς το Χίτλερ που είχε δημοσιεύσει η "Καθημερινή" την χαρακτηρίζει ως
"ανελλήνιστο άρθρο του καραγκιόζη"
. Τη δε θυγατέρα του, αποκαλεί ως
"Έλεεινίτσα μας της Καθημερινούλας,"
ενώ για τον ισαπόστολο Μέγα Κωνσταντίνο:
"... ο Μέγας Αρχιδολοφόνος Κωνσταντίνος που δεν πρόλαβε να καθαρίσει και την ίδια του την "Αγία" Ελένη μάνα του, ύστερ' απ' το γιό του και τη Φαύστα του..."

"Αρχιτράγος από το Κιούπκoui, δειλός και νάρκισσος" ο Κων/νος Καραμανλής, "Φιόγκος και της φιγούρας αρχηγός ο Παναγιωτάκης, το παπάκι"
για τον Κανελόπουλο,
"Χασάπης, Παπατζής του '44"
ο Γιώργος Παπανδρέου,
"κουραμπιές Στρατάρχης"
ο Παπάγος,
"ο πάτος της τάξης, ο γιός του αρχιμπασκίνα, το καθυστερημένο"
για τον Μ. Έβερτ, "
καλλιεργημένη γυναίκα όχι σαν τον Αρχιμπασκίνα τον άνδρα της"
για την μητέρα του Μ.Ε.,
"αρχισυντάκτη, γλοιώδη δούλο, φαρισαίο τενεκέ"
για τον Τ. Λαμπρία,
"αρχιγορίλας Τσουγκαβσβίλι"
ο Στάλιν,
"λεχρίτης, μασκαράς, δηλωσίας"
ο Μίκης, αλλά και
"ματαιόδοξο ασπάλακα και φανατικό της Δεξιάς του αίματος"
τον Σεφέρη,

Εξίσου ανελέητος είναι για το "σαλτιμπάγκικο" Κ.Κ.Ε., την "ψωρο Αριστερά", το Κοινοβούλιο το οποίο αποκαλεί,
"Κυνοβούλιο"
αλλά και
"Σκυλοβούλιο" (γνωστό εξ' άλλου είναι, το γεγονός της περίφημης εισβολής του στη Βουλή, για την οποία πέραν της δριμύτατης κριτικής που δέχθηκε, χρεώθηκε καταδικαστική απόφαση και φυλάκιση
).
Αναφερόμενος δε, στην ύστερη του Ανδρέα εποχή, μέχρι το 1999, γράφει "
...και των τέλεια ξεκαπίστρωτων πια γκάνγκστερς ψευτοεκσυγχρονιστών του πλήρους Αλαλούμ σήμερα."

Θίγει και άλλα, όπως:

"...και μάρκετινγκ του τίποτα (μεγάλες "επιστήμες" του καιρού όλα αυτά)"
"άθλιος τουρισμός", "απόλυτος μαζισμός",

Για να μην παραστρατήσει το κείμενο σε μια κουτσομπλίστικη τροχιά, ας γίνει σαφές πως ο Ρένος, ο οποίος εννοείται πως γράφει πολυτονικό, στο "Ουλάν Μπατόρ" έχει κυρίαρχο αφηγηματικό άξονα το μεγάλο του έρωτα, τη συζυγό του, την μητέρα των παιδιών τους. Γύρω από εκεί ξετυλίγει τη ροή του. Επειδή όμως και αυτός ο έρωτας, ο τρόπος που γεννήθηκε, που έζησε, που κάρπισε, ήταν έξω από τα συνηθισμένα, τα γεγονότα που αντιμετωπίζει, είναι μοιραία εξωσυμβατικά.

Ακόμα και η θυελλώδης σχέση του με τους γονείς της συζύγου του γίνεται θέμα μεγάλης έκθεσης με τρόπο επιθετικό. Για κάποιους δικαιολογημένο, για άλλους όχι. Όπως και να έχει όμως, για να απολαύσει ο αναγνώστης τα γραφόμενα, θα πρέπει να είναι έτοιμος για μι α ολότελα διαφορετική ανάγνωση της ιστορίας, απ' ότι είμαστε συνηθισμένοι. Αν παραμείνει αμετάκλητα αγκιστρωμένος σε απόψεις που θεωρεί σωστές και αμετακίνητες, είναι βέβαιο ότι ο λόγος του συγγραφέα θα του φανεί απεχθής. Αν έχει συνηθίσει να ερευνά, να αμφισβητεί, ιδιαίτερα απέναντι σε μεγάλες αλήθειες, θα συγκινηθεί, ακόμα και αν διαφωνεί.

Διότι ο Ρένος δεν υπήρξε απλώς ένας αντιρρησίας, ένας αντικαθεστωτικός, ένας ασυμβίβαστος. Ήταν ένας τύπος καθαρά συγκρουσιακός. Το θετικό στην περίπτωση του είναι, πως η γραφή του υπήρξε ακόλουθη των πράξεών του, της ζωής του. Αυτό ισοδυναμεί με γνησιότητα, μέγεθος σπάνιο στις εποχές μας.

Είναι κρίμα που δεν τον είχαμε κοντά μας στις μεγάλες του Ελληνισμού στιγμές, τους Ολυμπιακούς αγώνες, την είσοδο στο Δ.Ν.Τ., την επέλαση της Τρόικας, στους πανηγυρισμούς και τις μεγαλοστομίες των μνημονιακών κυβερνήσεων. Μόνο που σκέφτομαι τι θα είχαν ακούσει οι φερόμενοι ως πρόεδροι των τελευταίων επίσης φερομένων ως Ελληνικών κυβερνήσεων, χαμογελώ.

Είναι κρίμα, ή καλύτερα ήταν λάθος μου που δεν είχα διαβάσει το "Ουλάν Μπατόρ", πριν την μοναδική συνάντησή μου με τον δημιουργό του, καθότι η συζήτηση θα ήταν πιο στοχευμένη, πιο βαθιά.